

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 21 din 24 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Alexei PANIȘ,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare “Comisia”) a deliberat în privat la 12 ianuarie 2023 și 24 ianuarie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Tatiana RĂDUCANU
6. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Alexei PANIȘ, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (“candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Consiliul Superior al Magistraturii în adresa Comisiei la 6 aprilie 2022, în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Candidatul a fost numit în funcția de judecător pe un termen inițial de 5 ani, la 15 martie 2017, pentru a activa la Judecătoria Chișinău. Candidatul a fost numit în funcția de judecător în materie de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, la 1 ianuarie 2019. La 8 noiembrie 2022, Președintele Republicii Moldova a refuzat numirea candidatului în funcție de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatului un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Candidatul a prezentat Comisiei chestionarul completat la 5 iulie 2022.

La 8 iulie 2022, Comisia a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 15 iulie 2022 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani (în continuare “declarația pentru 5 ani”), în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare “Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a prezentat Comisiei declarația completată la 15 iulie 2022.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată corectitudinea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme în declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică și informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 24 august 2022, Comisia a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 15 întrebări, inclusiv 32 subîntrebări și 13 solicitări de documente adiționale. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la unele întrebări și a furnizat unele documente solicitate în data de 28 august 2022. Pe 28 septembrie și 28 octombrie 2022, candidatul a prezentat Comisiei documentele adiționale.

La 11 noiembrie 2022, Comisia a trimis candidatului a doua rundă de întrebări, ce conținea 10 întrebări, inclusiv 23 subîntrebări și 10 solicitări de documente adiționale, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la toate întrebările și a furnizat unele documente solicitate la 14 noiembrie 2022. La 18 noiembrie 2022, candidatul a prezentat informațiile suplimentare.

La 24 noiembrie 2022, Comisia a trimis candidatului a treia rundă de întrebări, ce conținea 12 întrebări, inclusiv 28 subîntrebări și 22 solicitări de documente adiționale, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat la toate întrebările, pe 28 noiembrie 2022, dar nu a furnizat niciunul din documentele solicitate.

La 2 decembrie 2022, Comisia a trimis candidatului a patra rundă de întrebări, ce conținea două întrebări, inclusiv două subîntrebări. El a răspuns în termenul solicitat, la 4 decembrie 2022, la toate întrebările.

Urmare cererii candidatului, la data de 9 ianuarie 2023, candidatului i s-a acordat acces la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

La 12 ianuarie 2023, candidatul a participat la audieri în ședință publică a Comisiei.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

O serie de versiuni ale codurilor de etică aplicate judecătorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică profesională al judecătorului*, adoptat la Conferința judecătorilor din 4 februarie 2000, *Codul de etică al judecătorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 la 29 noiembrie 2007, *Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului*, aprobat prin Hotărârea nr. 8 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 septembrie 2015, modificat prin Hotărârea nr. 12 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 martie 2016, precum și *Comentariul la Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 230/12 din 8 mai 2018. Din 2018, *Ghidul Integrității Judecătorilor*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 318/16 din 3 iulie 2018 este o altă sursă relevantă în scopul evaluării aspectelor de integritate judiciară.

De asemenea, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară, adoptate de Grupul Judiciar de Întărire a Integrității Judiciare ca Proiect al Codului de Conduită Judiciară de la Bangalore 2001 și astfel cum au fost revizuite la Masa Rotundă a Președinților Curților Supreme din 25-26 noiembrie 2002 și aprobate de Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite, rezoluția 2006/23 („Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară”) oferă îndrumări relevante.

Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind principiile și regulile care reglementează conduita profesională a judecătorilor, în special etica, comportamentul incompatibil și imparțialitatea, adoptat la 19 noiembrie 2002 („CCJE (2002) Op. N° 3”) oferă îndrumări suplimentare.

Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4)

și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată. (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prelabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18) iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022, din 2 mai 2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

În timpul audierilor candidatul a fost întrebat despre următoarele aspecte financiare și etice:

1. Sursa mijloacelor bănești pentru un împrumut de 300.000 MDL și banii utilizați din cardul salarial al tatălui

a. Faptele

În declarația sa anuală de avere și interese personale depusă la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare “declarație anuală”) pentru anul 2021, candidatul a declarat un împrumut de 300.000 MDL fără dobândă și fără scadență, care a fost primit de la tatăl său în anul 2021. Tatăl candidatului, care avea obligația de a depune declarații anuale în calitate de funcționar public, de asemenea, a declarat acest împrumut în declarația sa anuală pentru anul 2021.

Pe parcursul anului 2022, candidatul a folosit cardul salarial al tatălui său. Potrivit informațiilor de care dispune Comisia, în primele șase luni ale anului 2022 candidatul a cheltuit 58.927 MDL din acel cont de card. Candidatul a declarat Comisiei că în 2021 tatăl său a obținut venituri considerabile din darea în arendă a terenurilor agricole pe care le deținea (circa 1.000.000 MDL în 2021).

În anul 2021, venitul înregistrat oficial al tatălui candidatului a fost de 1.193.959 MDL, iar venitul mamei sale a fost de 662.043 MDL. Majoritatea veniturilor au fost obținute din darea în arendă a terenurilor agricole, achiziționate de părinții candidatului în perioada 2008-2020. Aceste terenuri au fost date în arendă companiilor în care tatăl candidatului deținea acțiuni.

La 7 iulie 2020, Autoritatea Națională de Integritate (în continuare “ANI”) a inițiat procedura de control privind averea și interesele personale ale tatălui candidatului în perioada

2012-2020. Tatăl candidatului a fost informat cu privire la procedura de verificare prin scrisoarea din 8 iulie 2020. La 8 septembrie 2021, ANI a publicat actul de constatare urmare controlului (Act de constatare nr. 280/11). În urma verificării, s-a constatat o diferență în sumă de 1.658.640 MDL între averea dobândită de părinții candidatului și veniturile realizate de aceștia în perioada 28 martie 2012 – 1 august 2016. De asemenea, ANI a constatat o diferență în suma de 269.451 MDL între averea dobândită și venitul realizat de părinții candidatului în perioada 1 august 2016 – 7 iulie 2020. În total, în perioada 2012-2020, diferența dintre averea dobândită de părinții candidatului și veniturile acestora a constituit 1.928.091 MDL. La 8 decembrie 2021 Judecătoria Chisinau, sediul Râșcani a anulat Actul de constatare nr. 280/11 al NIA. Această decizie a fost ulterior atacată la Curtea de Apel Chișinău. La 6 decembrie 2022, ANI a publicat un comunicat de presă în care a indicat că Curtea de Apel Chișinău a menținut Actul de constatare al ANI¹. Hotărârea Curții de Apel nu este definitivă.

La audieri în ședință publică, candidatul a confirmat că în 2021 a primit un împrumut de 300.000 MDL de la tatăl său. Candidatul a explicat că a primit această sumă în numerar, în rate. Candidatul a precizat că s-a mutat într-o casă nouă la sfârșitul anului 2020, iar pe tot parcursul anului 2021, a avut nevoie de mijloace bănești pentru a acoperi cheltuielile pentru mobilarea locuinței. Candidatul nu deține documente confirmative pentru acest împrumut deoarece, în opinia sa, nu era necesar să se recurgă la documente confirmative în acest sens. contracte scrise. Candidatul a mai confirmat că în 2022 a folosit cardul salarial al tatălui său timp de aproximativ un an, cu excepția primelor două luni din 2022.

Candidatul a declarat că a fost informat despre procedura de verificare ANI privind averea și interesele personale ale tatălui său la aproximativ o săptămână sau două de la inițierea acesteia, mai exact, când tatăl său a fost informat oficial despre verificările în curs, cel târziu în luna august 2020. Răspunzând la întrebările Comisiei dacă ar considera că, până la o decizie judecătorească definitivă, sursa mijloacelor bănești care au fost utilizate pentru a-i asigura 300.000 MDL, ar putea fi considerată dubitabilă, candidatul a răspuns negativ, având în vedere veniturile oficiale înregistrate ale tatălui său în anul 2021 în valoare de 1.193.959 MDL. El a mai menționat că: „Nu există nicio îndoială, nu este discutabilă” Nu, nu există categoric! și a invitat Comisia să verifice constatările actului de constatare. Potrivit candidatului, actul de constatare conținea calcule eronate ale veniturilor tatălui său, care depășesc cheltuielile acestuia. De asemenea, a considerat că a fost etic pentru el să continue să primească bani de la părinți în timp ce averea lor era investigată pentru a verifica legitimitatea provenienței acesteia, deoarece sursa banilor era legală. În acest sens, candidatul a întrebat dacă Comisia se aștepta ca el să ia mită în loc să accepte ajutorul părinților săi. Candidatul a susținut că însuși scopul pentru care părinții lui au cumpărat bunuri pentru el, începând cu anul 2011, a fost acela de a se asigura că el rezistă oricărei tentații de a se angaja în tranzacții ilegale. Candidatul a declarat că: „decizia dată este o răfuială politică în privința tatălui meu.” Candidatul a fost întrebat în continuare dacă, cel puțin din 8 septembrie 2021, când a fost publicat actul de constatare ANI, ar fi trebuit să dea dovadă de diligență cu privire la banii primiți de la părinții săi. La aceasta el a răspuns: „categoric nu”. Candidatul a contestat, de asemenea, că comunicatul de presă ANI din 6 decembrie 2022 a făcut referire la o hotărâre a Curții de Apel Chișinău. Candidatul a presupus că o copie a hotărârii Curții de Apel a fost pusă la dispoziția Comisiei, dar nu și lui. El a mai insistat că Comisia a așteptat publicarea

¹ <https://ani.md/ro/node/2713>

hotărârii Curții de Apel înainte de a programa data audierilor privind candidatura sa.

b. Cadrul normativ

Conform art. 8 alin. (5) lit. c) și d) din Legea nr. 26/2022, Comisia are obligația să verifice modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) și sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2). De asemenea, conform art. 8 alin. (5) lit. e), Comisia verifică dacă există sau nu contracte de împrumut în care candidatul este parte contractantă.

În temeiul art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.

Conform art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

„Persoane apropiate”, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, sunt: soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară 2002, „Judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă” (Principiul 3.1) și „Atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție”. (Principiul 3.2).

Conform art. 5 alin. (1) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015, „Judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute”. Iar alin. (5) al aceluiași articol prevede că „Judecătorul va încheia tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independența și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese”. De asemenea, Codul prevede la art. 6 alin. (2) că „Judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare, care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judecătoresc”.

În conformitate cu art. 5 alin. (2) din Regulamentul de evaluare, la evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele:

- a) dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b) lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c) sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.

c. Motivarea

Comisia trebuie să verifice dacă candidatul a respectat regimul juridic al declarării averii și a intereselor personale, precum și să verifice sursele de venit și modul de dobândire a bunurilor de către candidat, membrii de familie și persoanele apropiate candidatului. De asemenea, Comisia verifică dacă există sau nu contracte de împrumut în care candidatul este parte contractantă.

În declarația sa anuală pentru anul 2021, candidatul a declarat un împrumut de 300.000 MDL primit de la tatăl său în numerar, în rate. Un aspect al împrumutului de 300.000 MDL a generat întrebări serioase, și anume, cu referire la sursa mijloacelor bănești ale tatălui pentru a împrumuta această sumă candidatului.

Candidatul a susținut că sursa de mijloace bănești pentru împrumut au fost veniturile din activitățile de afaceri ale tatălui său, care lucrează de 30 de ani în domeniul agricol. În anul 2021, venitul înregistrat oficial al tatălui candidatului a fost de 1.193.959 MDL, iar venitul mamei sale a fost de 662.043 MDL. Aceste sume, ca atare, nu generează dubii cu privire la capacitatea tatălui candidatului de a acorda un împrumut în valoare de 300.000 MDL. Dubiile cu privire la sursa de mijloace bănești pentru împrumut, au fost generate de procedurile inițiate de ANI în iunie 2020, care au avut ca scop verificarea averii și a intereselor personale ale tatălui candidatului.

Potrivit actului de constatare ANI emis la 8 septembrie 2021, a fost instituită procedura de control privind verificarea legalității mijloacelor bănești din care „Dl. Paniș Ștefan, președintele raionului Florești, în cursul anului 2019, a devenit acționar majoritar cu 80% din acțiuni la E.D. S.R.L., cu capitalul social de 26.845.365 MDL”.

Conform rezultatelor procedurii de control ANI, în perioada 2012-2020, diferența dintre averea dobândită de părinții candidatului și veniturile acestora a fost de 1.928.091 MDL. Majoritatea veniturilor realizate de părinții candidatului în 2021 au provenit din darea în arendă a terenurilor agricole. Aceste terenuri au fost date în arendă companiilor deținute de părinții candidatului, printre care E.D. S.R.L., unde cota de 80% de acțiuni a tatălui candidatului a servit drept motiv pentru inițierea procedurii de control de către ANI.

La 6 decembrie 2022, Curtea de Apel a menținut constatările ANI din 8 septembrie 2021. În timp

ce cauza împotriva tatălui candidatului este încă pendintă, Comisia nu poate ignora constatările ANI cu privire la presupusele diferențe între veniturile obținute de tatăl candidatului și averea dobândită în perioada 2012 - 2020. Aceste constatări, susținute de Curtea de Apel, sunt suficiente pentru ca Comisia, în îndeplinirea mandatului său, să concluzioneze că există o îndoială rezonabilă cu privire la sursa de mijloace bănești a tatălui candidatului care au fost utilizate pentru împrumutul de 300.000 MDL. Există, de asemenea, un dubiu rezonabil cu privire la sursa mijloacelor bănești pentru cardul salarial al tatălui candidatului, deoarece, conform declarației candidatului, aceste mijloace au fost primite și din darea în arendă a terenurilor agricole.

La audieri în ședință publică, candidatul a declarat că a aflat despre procedurile de control ANI la scurt timp după ce tatăl său a fost informat despre acestea, dar nu mai târziu de luna august 2020, aceasta fiind cu mult înainte să accepte un împrumut de la tatăl său în 2021 și să înceapă să folosească cardul salarial al tatălui său în 2022. Candidatul a negat că sursa de mijloace bănești care a fost utilizată pentru a-i oferi 300.000 MDL ar putea fi considerată discutabilă în lumina constatărilor ANI și a negat, de asemenea, că, începând cel puțin din 8 septembrie 2021, când a fost publicat actul de constatare ANI, ar fi trebuit să dea dovadă de diligență cu privire la banii primiți de la părinți. El a insistat că nu era nevoie să verifice sursa mijloacelor bănești primite de la tatăl său, deoarece era încrezător că mijloacele sunt legale. Candidatul a considerat, de asemenea, că acceptarea de mijloace bănești de la părinți pe durata procedurilor de verificare a fost pe deplin conformă criteriilor de etică judiciară.

Comisia a reținut că candidatul a fost foarte ferm în poziția sa și a încercat să convingă Comisia că a respectat pe deplin prevederile legale aplicabile, fără a admite niciodată că ar fi folosit mijloace bănești ale căror surse ar putea genera dubii sau că ar fi încălcat regulile etice. Comisia consideră îngrijorătoare justificarea candidatului de a accepta mijloace bănești de la părinții săi, în special atunci când a întrebat Comisia dacă se aștepta ca el să ia mită în loc să accepte ajutorul părinților săi. În plus, candidatul a mai afirmat că însuși scopul pentru care părinții săi au cumpărat bunuri pentru el a fost acela de a se asigura că el, în calitate de judecător, rezistă oricărei tentații de a se angaja în tranzacții ilegale. Comisia evaluează integritatea candidaților în conformitate cu cele mai înalte standarde aplicabile judecătorilor. Este ghidată de principiile etice recunoscute la nivel internațional conform cărora judecătorii trebuie să corespundă în permanență celei mai înalte așteptări, inclusiv în tranzacțiile personale, într-o manieră ireproșabilă. Comisia se așteaptă ca judecătorii, care joacă un rol cheie în societatea democratică, să reziste tuturor tentațiilor de a se angaja în activități ilegale pentru câștigurile lor personale. Comisia a constatat că neadmiterea de către candidat a oricărei responsabilități pentru verificarea legalității surselor financiare, a fost, de asemenea, îngrijorătoare.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. c), d) și e) din Legea nr. 26/2022, în legătură cu sursa de mijloace bănești pentru împrumutul de 300.000 MDL și cardul salarial al tatălui candidatului utilizat de candidat în anul 2022, în timp ce tatăl acestuia a fost supus procedurii de verificare, care nu au fost înlăturate de candidat.

2. Vânzarea automobilului Kia Sorento (2017) și investiții în numerar în casa amplasată în mun. Chișinău (2018)

a. Faptele

(1) În 2012, candidatul a achiziționat un automobil nou Kia Sorento, anul fabricației 2012, pentru 300.000 MDL (estimativ 19.300 EUR). Potrivit declarației sale anuale din 2017, candidatul a vândut acest automobil pe 25 martie 2017, cinci ani mai târziu, pentru exact aceeași sumă de 300.000 MDL (estimativ 14.400 EUR) ca și atunci când o cumpărase nouă în 2012. Candidatului i s-a solicitat să prezinte copii de pe contractele de vânzare-cumpărare pentru achiziționarea automobilului în 2012 și vânzarea acestui în 2017. În comunicare scrisă cu Comisia, candidatul a declarat că nu deține o copie a contractului de vânzare-cumpărare din 2012 pentru că nu a păstrat-o. El a mai spus Comisiei că nu a existat un contract de vânzare-cumpărare al automobilului în 2017, deoarece acordul a fost încheiat verbal. A mai menționat că, „pentru efectuarea acestei tranzacții legislația nu impune forma autentică, nu necesită perfectarea unui contract în formă scrisă. Potrivit art. 317 alin. (1) din Codul civil, actul juridic pentru care legea sau acordul părților nu stabilește formă scrisă sau autentică poate fi încheiat verbal”. În răspunsurile sale la întrebarea Comisiei de ce prețul de vânzare în 2017 a fost același ca și prețul de cumpărare al automobilului în 2012, candidatul a afirmat că aceasta s-a datorat inflației ridicate și că între 2012 și 2017 valoarea leului moldovenesc s-a depreciat cu 72% comparativ cu dolarul american.

La audieri în ședință publică, ca răspuns la întrebarea Comisiei dacă art. 210 Cod civil prevedea în mod expres ca actele juridice să fie încheiate în scris dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1.000 MDL, candidatul a precizat că prevederile Codului civil nu îl obligau să încheie un contract în formă scrisă și că codul prevedea consecințele juridice ale lipsei unui astfel de contract. El a mai precizat că părțile și-au asumat riscul încheierii unui act juridic în formă verbală. Candidatul a fost întrebat cum a reușit noul proprietar al autoturismului să înregistreze drepturile de proprietate în baza unui act juridic încheiat verbal, având în vedere cerința HG nr. 1047 din 8 noiembrie 1999 cu privire la registrul de stat al transporturilor. Una dintre funcțiile aceluși registru, în conformitate cu art. 210 din Codul civil, era înmatricularea automobilului în baza unui contract de vânzare-cumpărare încheiat în scris. Candidatul a răspuns că el și noul proprietar al automobilului au prezentat toate actele la Agenția Servicii Publice (în continuare “ASP”) și au plătit o taxă de 400 MDL. De asemenea, au completat un blank model de contract tip și a subliniat că Comisia a putut obține ea însăși acest document de la ASP. Candidatul, de asemenea, a fost întrebat cum ar putea dovedi prețul de vânzare la ANI sau Serviciul Fiscal de Stat fără un contract încheiat în scris. Candidatul a menționat că autoritățile dispun de instrumente pentru a verifica prețul de piață al bunurilor.

(2) În declarația sa anuală pentru anul 2017, candidatul a declarat că la nunta sa din 2016 a primit 45.000 EUR (estimativ 987.750 MDL²) în numerar. Candidatul mai avea 300.000 MDL în numerar din vânzarea automobilului Kia Sorento, discutat mai sus. Candidatul mai avea 6.000 EUR (estimativ 119.040 MDL) și 6.000 USD (estimativ 100.800 MDL) în numerar de la evenimentul de botez a primului său copil, sume declarate în 2018. Suma totală de numerar pe

² Conform cursului valutar din octombrie 2016 când candidatul s-a căsătorit. În 2018, valoarea a 45.000 EUR a crescut la 892.800 MDL, conform ratei anuale medii a cursului de schimb valutar.

care candidatul o avea în 2018, era de 1.507.590 MDL. Din această sumă, el a achitat 984.070 MDL (estimativ 50.000 EUR) pentru o casă și un teren situate în Chișinău, în octombrie 2018. După procurarea casei, candidatul mai avea 523.590 MDL³ în numerar. Candidatul nu a declarat niciun numerar în declarația sa anuală pentru anul 2018. Potrivit art. 4 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, candidatul trebuia să declare toate sumele în numerar în MDL sau valută care depășeau valoarea însumată a 15 salarii medii lunare pe economie. Cincisprezece salarii medii lunare pe economie, prognozate pentru 2018, au constituit suma de 92.250 MDL.

În comunicarea scrisă cu Comisia, candidatul a declarat că nu avea numerar de declarat atunci când și-a depus declarația anuală pentru că aproximativ 200.000 MDL au fost folosiți pentru acoperirea cheltuielilor de consum în 2018 și până la 300.000 MDL au fost cheltuiți la începutul anului 2019 (ianuarie - martie) pentru materialele de construcții și lucrările de reparație la casă. Candidatul a menționat că a achitat circa 60.000 MDL pentru demolarea casei vechi. De asemenea, a mai spus Comisiei că a suportat următoarele cheltuieli: nisip – 20 camioane x 2.000 MDL/camion; beton armat – 5 tone x 13.000 MDL/tonă; ciment – 20 tone x 1.300 MDL/tonă; calcar – 50 metri cubi x 2.000 MDL/metru cub. Materialele de construcție enumerate de candidat au însumat suma de 231.000 MDL.

La audieri în ședință publică, candidatul a remarcat că din cauza volumului mare de muncă și a angajamentelor familiale, a angajat un supraveghetor special care să gestioneze toate lucrările de construcție a casei. Candidatul a mai confirmat că nu a furnizat documente justificative cu privire la aceste cheltuieli, menționând că Codul civil nu obligă judecătorii să semneze un contract de prestări de servicii cu prestatorii de servicii și, în calitate de judecător, nu avea responsabilități speciale în acest sens. Toate plățile pentru supraveghetor, materialele de construcții și alte costuri au fost făcute în numerar. În plus, candidatul a menționat că nu îl interesa acest aspect. (facturi/bonuri etc). Întrebat de ce nu a declarat cheltuielile de 60.000 MDL pentru demolarea casei sau oricare dintre celelalte cheltuieli incluse în cei 300.000 MDL în declarația sa pentru ultimii 5 ani depusă la Comisie, candidatul a răspuns că a declarat toate cheltuielile aferente casei din Chișinău în sumă totală de 2.200.000 MDL care au fost investiți în casă în perioada 2018-2021. Candidatul a declarat 2.200.000 MDL în Secțiunea 10 („Cheltuieli”) din declarația sa pentru ultimii 5 ani cu mențiunea „Costuri pentru lucrări de construcție/finisare” (Lucrările de reparații au fost efectuate de persoane fizice, nu de firme, toate plățile efectuate în numerar). Achiziții de materiale și mobilier”. O defalcare a costurilor nu a fost prezentată.

b. Cadrul normativ

Conform art. 8 alin. (5) lit. c) și d) din Legea nr. 26/2022, Comisia verifică modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) și sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2).

³ Conform cursului de schimb valutar în 2018.

Regulamentul de evaluare prevede că veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor (art. 6 alin. (1)). Regulamentul de asemenea prevede că Anexa Regulamentului de Evaluare definește metoda de calcul a averii nedeclarate (art. 6 alin. (2)).

Conform art. 8 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale. În temeiul art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, nedeclararea de către candidat a averii și intereselor personale în modul stabilit de legislație nu corespunde criteriului de integritate financiară și criteriului de integritate etică.

Comisia verifică respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export, modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) Legea nr. 26/2022. Pentru a corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia de evaluare trebuie să constate că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Conform art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

“Persoane apropiate”, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, sunt: soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Art. 4 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (în vigoare în anul 2018) obligați subiectului declarării să declare activele financiare ale subiectului declarării, adică numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare.

Conform Instrucțiunii privind modul de completarea declarației de avere și interese personale, aprobate prin Ordinul nr. 2 din 13.01.2017 de Autoritatea Națională de Integritate, în temeiul Legii nr. 133/2016, pct. 14, secțiunea C „Numerar în monedă națională și/sau în valută străină care depășește suma a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituții financiare și alte documente care încorporează drepturi patrimoniale” - se declară numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie la data depunerii declarației și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare sau alte documente care încorporează drepturi patrimoniale, în baza cărora titularii

dețin mijloace financiare cu o valoare care depășește limita stabilită, specificând și indicând numele și prenumele subiectului declarației, membrului familiei sau concubin/concubinei acestuia sau, după caz, ale persoanei cui au fost transmise mijloacele financiare, anul și luna când au fost dobândite drepturile, suma și valuta.

Conform Hotărârii Guvernului nr.54/2018, cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2018, a constituit 6.150 MDL. Suma totală a 15 salarii medii lunare pe economie, prognozate pentru 2018, a fost de 92.250 MDL.

Conform art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Codul civil (în vigoare la data vânzării automobilului în 2017), la art. 210 *Forma scrisă a actului juridic* prevedea la alin. (1) „Trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului”.

Potrivit pct. 40 lit. f) din Anexa nr. 1 la Regulamentul privind registrul de stat al transporturilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 8 noiembrie 1999, pentru înmatricularea vehiculelor se impune necesitatea de prezentare a titlurilor de proprietate, o categorie din care fac parte contractele de vânzare-cumpărare întocmite în scris, conform cerințelor art. 210 din Codul civil.

c. Motivarea

Comisia are obligația să verifice modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri și sursele de venit ale candidatului. De asemenea, Comisia verifică respectarea de către candidat a regimului juridic al declarației averii și intereselor personale.

Candidatul nu a furnizat contractul de vânzare-cumpărare pentru autoturismul Kia Sorento pe care l-a vândut în 2017 cu 300.000 MDL întrucât a susținut că nu a fost întocmit niciun contract de vânzare pentru automobil. Candidatul a declarat această sumă de vânzare a automobilului în declarația sa anuală pentru anul 2017. În comunicarea scrisă cu Comisia, candidatul a susținut că Codul Civil nu impunea încheierea unui contract în formă scrisă pentru vânzarea unui autoturism. Venitul încasat de 300.000 MDL din vânzarea automobilului a făcut parte din suma de 1.507.590 MDL pe care candidatul o avea în 2018. În 2018, după achiziționarea unei case în Chișinău, banii rămași ai candidatului au însumat circa 500.000 MDL. În declarația sa anuală pentru anul 2018, depusă la 29 martie 2019, nu a fost declarat niciun numerar. Candidatul a precizat că 200.000 MDL au fost folosiți pentru cheltuieli de consum, iar restul banilor, până la 300.000 MDL, au fost folosiți în primele luni ale anului 2019 pentru investiții în casa din mun. Chișinău. Prin urmare, candidatul a susținut că, atunci când și-a depus declarația anuală pentru anul 2018, la 29

martie 2019, nu avea numerar de declarat.

În comunicare scrisă cu Comisia, candidatul a fost întrebat despre documente confirmative pentru suma de 300.000 MDL, cheltuită în perioada ianuarie-martie 2019. Candidatul nu a prezentat documente privind cheltuirea acestei sume. În răspunsul la întrebări scrise și la audieri în ședință publică, candidatul a nominalizat materiale de construcție în valoare de 231.000 MDL și costuri de demolare în valoare de 60.000 MDL, precizând din nou că nu deține documente justificative privind costurile de construcție.

În timpul audierilor, deși nu a putut invoca prevederea exactă din Codul civil, candidatul a susținut că nu s-a încheiat niciun contract la vânzarea autoturismului în anul 2017, fiindcă nu se impunea prin lege. Candidatul a fost întrebat despre art. 210 din Codul civil, care obliga încheierea în scris a actelor juridice pentru vânzarea bunurilor evaluate la peste 1.000 MDL și a fost întrebat dacă, potrivit acestei dispoziții, la vânzarea autoturismului pentru suma de 300.000 MDL, era obligat să încheie un contract de vânzare-cumpărare în formă scrisă. Candidatul a fost evaziv, insistând că prevederile Codului Civil nu prevedeau o obligație de semnare a unui contract, întrucât efectele juridice privind semnarea contractelor sunt prevăzute în cod și că părțile își asumă riscul de a nu încheia un contract în formă scrisă. Cu toate acestea, când s-a abordat problema privind modul în care noul proprietar al automobilului a înregistrat dreptul de proprietate în baza unui act juridic încheiat verbal, atunci când Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 8 noiembrie 1999 solicita în mod expres, în scopuri de înmatriculare a vehiculului, un act juridic în formă scrisă, în conformitate cu art. 210 din Codul Civil, candidatul a menționat că a prezentat autorităților competente toate actele necesare și că a semnat careva model de contract tip și a plătit 400 MDL taxă. Candidatul a susținut că Comisia putea să obțină acest „model de contract tip” de la ASP.

Comisia a reținut contradicția dintre cele declarate inițial de către candidat - că a existat doar un acord verbal pentru vânzarea autoturismului Kia Sorento - și cele admise de acesta în timpul audierilor, conform cărora, aparent a fost utilizat un model de contract tip. În cazul în care exista un model de contract tip, candidatul îi revenea obligația de a furniza o copie Comisiei pentru a înlătura dubiile cu privire la prețul de vânzare al automobilului (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). De altfel, explicațiile și interpretarea prevederilor Codului civil date de candidat nu au fost acceptate de Comisie, întrucât art. 210 prevedea fără echivoc obligația încheierii unui contract de vânzare-cumpărare pentru acest automobil în formă scrisă, deoarece prețul de vânzare al acestuia, în valoare de 300.000 MDL, depășea evident pragul (1.000 MDL) stabilit de legislație. În plus, în temeiul Hotărârii de Guvern menționate supra, pentru înmatricularea vehiculului se impunea necesitatea existenței unui contract de vânzare-cumpărare întocmit în scris conform cerințelor art. 210 din Codul civil. Prin urmare, argumentele candidatului, conform cărora nu era necesar un contract de vânzare-cumpărare în formă scrisă pentru vânzarea acestui automobil, au fost nefondate.

După cum s-a menționat, nedepunerea de către candidat la Comisie a unui contract de vânzare-cumpărare în formă scrisă pentru automobil și absența oricăror documente justificative a plății (tranzacția ar avut loc în numerar, potrivit candidatului), a făcut imposibilă verificarea de către Comisie a veridicității prețului de vânzare al automobilului indicat în declarația sa pentru anul 2017. Comisia a solicitat candidatului să explice cum va demonstra autorităților competente că suma pe care a declarat-o în declarația sa anuală este veridică. Comisia nu poate accepta răspunsul candidatului potrivit căreia Serviciul Fiscla de Stat sau ANI ar putea folosi diverse instrumente

pentru a identifica valoarea de piață a automobilului. Lipsa documentației privind vânzarea acestui autoturism a făcut imposibilă verificarea faptului că candidatul a respectat regimul fiscal privind această tranzacție. Potrivit art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune. Astfel, candidatul nu a putut înlătura dubiile Comisiei cu privire la prețul de vânzare al automobilului Kia Sorento în 2017 și respectarea obligațiilor fiscale aferente ce i se impuneau.

Dubii cu privire la veridicitatea declarațiilor candidatului au fost generate și de lipsa documentației justificative a plății în numerar în sumă de 300.000 MDL, bani, pe care candidatul a susținut că i-a investit în casa sa, în primele luni ale anului 2019. În declarația sa pentru ultimii 5 ani depusă la Comisie în iulie 2022, candidatul a fost obligat să declare cheltuieli mai mari de 25.000 MDL, efectuate în ultimii cinci ani (2017 - 2021). Răspunzând la întrebarea de ce nu a declarat nicio sumă dintre cheltuielile de 300.000 MDL în declarația sa pentru ultimii 5 ani, candidatul s-a referit la suma forfetară de 2.2 milioane MDL pe care o indicase în declarația sa pentru ultimii 5 ani ca investiție într-o casă în mun. Chișinău, în perioada 2018-2021. El nu a furnizat nicio defalcare a costurilor suportate pentru construcția casei, pentru a justifica oricare dintre cheltuielile sale în numerar, fie ca plăți unui supraveghetor de lucrări ori pentru materiale de construcție pentru casă. În comunicare scrisă cu Comisia și la audieri în ședință publică, candidatul a invocat, fără documente justificative, că aceste cheltuieli însumează 291.000 MDL. Candidatul a mai explicat că nu a putut supraveghea construcția casei din cauza angajamentelor profesionale și familiale și că nu era interesat să gestioneze evidența și să păstreze bonurile/chitanțele. Candidatul nu a încheiat un contract cu supraveghetorul și a achitat pentru toate acele servicii în numerar.

Neprezentarea de către candidat a documentelor confirmative a făcut imposibilă verificarea de către Comisie a veridicității cheltuielilor declarate de până la 300.000 MDL și momentul efectuării acestor cheltuieli. Astfel, Comisia nu a putut stabili dacă 300.000 MDL au fost într-adevăr cheltuiți în perioada ianuarie-martie 2019. Comisia nu a acceptat insistența continuă a candidatului că enumerarea cheltuielilor totale de 2.2 milioane MDL în perioada 2018-2021 în declarația sa pentru ultimii 5 ani ar fi o dovadă a suportării cheltuielilor în sumă de 300.000 MDL în anul 2019. Candidatul nu a putut înlătura dubiile rezonabile ale Comisiei cu privire la cheltuielile în numerar în sumă de 300.000 MDL și veridicitatea sumelor declarate în declarația sa pentru ultimii 5 ani.

Comisia a observat un algoritm în practica candidatului, și anume, de a efectua tranzacții fără încheierea contractelor. Pe lângă absența oricăror evidențe ale plăților, aceasta a făcut imposibilă evaluarea de către Comisie a veridicității declarațiilor candidatului. Comisia a luat act, de asemenea, de declarația candidatului conform căreia acesta „nu l-a interesat” să păstreze bonurile care dovedesc cheltuielile sale, demonstrând o lipsă de apreciere față de importanța răspunderii atunci când cheltuiește sume substanțiale, în special în numerar. Comisia constată că păstrarea evidenței, în special pentru plățile mari, este importantă pentru respectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale de către judecători, întrucât are ca scop prevenirea îmbogățirii nejustificate și ilicite și evitarea conflictelor de interese în activitatea acestora, precum și tragerea lor la răspundere pentru astfel de fapte.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică în temeiul art. 8 alin. (2) lit. c) și criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și e) din Legea nr. 26/2022, în legătură cu veridicitatea informațiilor și lipsa de documente aferente prețului declarat de vânzare al automobilului și cheltuielilor de numerar în sumă de 300.000 MDL, care nu au fost înlăturate de candidat.

3. Declarația publică a candidatului la 19 ianuarie 2022

a. Faptele

În 2021, candidatul a examinat cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de fostul președinte al Curții de Apel Chișinău (Vladislav Clima) împotriva Președintelui Republicii Moldova, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil (anularea Decretului nr. 104-IX din 28 mai 2021 „Privind revocarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1747-VIII din 2 septembrie 2020”). Prin Hotărârea din 31 decembrie 2021, candidatul a dispus repunerea reclamantului în funcția administrativă de președinte al Curții de Apel Chișinău. La 16 ianuarie 2022 a fost emisă Hotărârea motivată în această cauză. Hotărârea putea fi contestată în apel în termen de 30 de zile.

Tatăl candidatului avea o relație de afaceri de lungă durată cu unchiul judecătorului Vladislav Clima. Candidatul a activat în calitate de jurist într-una dintre companiile lor, timp de trei luni în 2011. Candidatul nu s-a autorecutat de la examinarea dosarului lui Vladislav Clima.

La 19 ianuarie 2022, candidatul a comentat sesizările adresate Centrului Național Anticorupție (în continuare “CNA”), Procuraturii Generale (în continuare “PG”) și Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare “CSM”) pentru verificarea acțiunilor sale privind legalitatea emiterii Hotărârii din 31 decembrie 2021, de repunere a lui Vladislav Clima în funcția administrativă de președinte al Curții de Apel Chișinău. Sesizările semnate de Eugeniu Rurac, șeful Direcției Generale din cadrul Serviciului de Informații și Securitate (în continuare “SIS”), din 14 ianuarie 2022 și 17 ianuarie 2022, au fost obținute din surse media⁴. Printr-un demers se informa CSM că au fost sesizate CNA și PG pe faptul unei bănueli rezonabile de depășire a atribuțiilor de serviciu (art. 328 alin. (3) din Cod Penal) de către candidat, precum și faptul unei bănueli rezonabile de uzurpare de calități oficiale (art. 351 alin. (1) Cod Penal) de președinte al Curții de Apel Chișinău, în baza Hotărârii judecătorești emise de candidat la 31 decembrie 2021. Demersul se referea la unele „acțiuni contrare prevederilor legale în scopul menținerii ilegale la putere cu încălcarea prevederilor Constituției, în complicitate cu unii judecători, prin intermediul uzurpării calității oficiale de Președinte al Curții de Apel Chișinău”. A doua scrisoare s-a referit la relațiile de afaceri dintre tatăl candidatului și unchiul lui Vladislav Clima și activitatea candidatului în calitate de

⁴Disponibil la: <https://tv8.md/2022/14/01/doc-sis-a-sesizat-cna-si-pg-pe-actiunile-judecatorului-care-l-a-restabilit-pe-clima-in-functie-reactia-magistratului-panis/190573> și <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/doc-sis-vine-cu-o-noua-sesizare-in-care-invoca-faptul-ca-magistratul-alexei-panis-care-a-dispus-repunerea-lui-vladislav-clima-in-functia-de-presedinte-al-ca-chisinau-s-ar-afla-in-conflict-de-intere/>; <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/doc-sis-vine-cu-o-noua-sesizare-in-care-invoca-faptul-ca-magistratul-alexei-panis-care-a-dispus-repunerea-lui-vladislav-clima-in-functia-de-presedinte-al-ca-chisinau-s-ar-afla-in-conflict-de-intere/>

jurist într-una dintre companiile lor. Comentariile candidatului cu privire la aceste scrisori au fost publicate pe portalul *Ziarul de Gardă*⁵. Candidatul a făcut următoarea declarație:

„Eu am citit sesizarea domnului Rurac. De fapt, calific sesizarea aceasta ca o intimidare și am mai accentuat deja că Rurac are experiență bogată în intimidarea judecătorilor. Rurac a activat în perioada statului capturat în calitate de procuror și anume dumnealui a prezentat învinuirea în privința unei judecătore care actualmente este judecătore la Curtea Constituțională, anume dumnealui atunci se lăuda în perioada statului capturat că deține probe care confirmă vinovăția. Cum s-a terminat acel dosar toată lumea cunoaște. Respectiv, cui a slujit domnul Rurac atunci și cui slujește acum – nu discutăm. Nu există niciun conflict de interese pentru că legea este foarte clară. Îmi pare rău că Rurac nu cunoaște pentru că la SIS în ședințele de judecată băieții se prezintă pregătiți și ei cunosc normele de drept. Domnul Rurac are un interes personal, eu l-am accentuat anterior. Hotărârea este motivată și nu am văzut ca să o citească cineva ca să verifice aberațiile domnului Rurac și a domnului Musteață. Eu am activat în calitate de jurist pentru că asta a fost compania tatălui meu și care e conflictul de interese? Legea stabilește foarte clar ce înseamnă conflict de interese sau se presupune că, cu 40 de ani în urmă tatăl meu a început să activeze cu scopul ca eu peste 40 de ani să-i admit acțiunea lui Clima sau care e logica domnului Rurac? Dacă vrea dumnealui să discute la capitolul ce ține de uzurparea puterii ar trebui să verifice cum Dorel Musteață a desemnat președinții Curții de Apel prin Dispoziție și nu prin Hotărârea CSM, dacă acolo nu e abuz de putere, mă scuzați”.

Colegiul disciplinar din cadrul CSM a examinat o plângere împotriva candidatului privind declarația publică menționată mai sus. La data de 22 aprilie 2022, prin Hotărârea nr. 16/4, Colegiul disciplinar a hotărât că candidatul, în calitate de judecător, a acționat într-un mod care a adus atingere „onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora, care, după gravitatea lor, nu pot fi calificate doar ca încălcări ale Codului de etică și de conduită profesională a judecătorilor”, ci constituie abatere disciplinara prevazuta la art. 4 alin. (1) lit. p) din Legea nr.178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Plenul Colegiului disciplinar a dispus sancționarea disciplinară a candidatului sub formă de avertisment. Candidatul a contestat Hotărârea Colegiului disciplinar, soluționarea în această acțiune este încă pendinte.

În răspunsurile scrise adresate Comisiei, candidatul a menționat că, expunerile pe care le-a dat Ziarului de Gardă au fost etice. A subliniat că anume expunerile care îi aparțin sunt conforme eticii judiciare. Candidatul a mai precizat că nu a depus plângere la CSM privind „intimidarea judecătorilor” deoarece, din punctul său de vedere, mandatul constituțional al CSM a expirat și „activitatea acestuia este contrară intereselor justiției”. Candidatul a mai menționat că a depus plângere la SIS împotriva lui Eugeniu Rurac care a solicitat intentarea unei cauze penale împotriva sa.

La audieri în ședință publică, referitor la declarația sa publică din 19 ianuarie 2022, candidatul a explicat că nu a comentat sesizarea SIS, ci sesizarea care a fost semnată de domnul Rurac, care

⁵ Disponibil la: <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/magistratul-panis-despre-sesizarea-sis-in-care-se-spune-ca-ar-fi-in-conflict-de-interese-cu-clima-calific-sesizarea-aceasta-ca-o-intimidare-rurac-a-activat-in-perioada-statului-capturat-c/>

avea un interes personal în cauză și care nu era autorizat să semneze sesizarea în numele SIS și aceasta ar fi trebuit să fie semnată de șeful SIS. Candidatul a mai menționat că această sesizare, care a fost făcută publică, conținea acuzații severe la adresa sa. Candidatul a depus o plângere împotriva sesizării SIS. Cauza este încă pendinte.

Referitor la „Interesul personal al Dlui Rurac”, candidatul a explicat că atunci când a fost emis Decretul prezidențial privind revocarea Decretului prezidențial privind numirea lui Vladislav Clima în funcția de președinte al Curții de Apel Chișinău, Eugeniu Rurac era angajat în calitate de consilier la Președinție. La momentul examinării de către instanța de judecată, Eugeniu Rurac activa la SIS. El a fost cel care se adresase la Procuratura Generală cu sesizarea de pornire a cauzei penale împotriva candidatului. Astfel, Eugeniu Rurac avusese un conflict de interese. Întrebat despre probele care confirmă implicarea lui Eugeniu Rurac în redactarea Decretului prezidențial, candidatul s-a referit la declarațiile făcute în cadrul unei emisiuni de televiziune de către președintele de atunci al Comisiei juridice, numiri și imunități, care, la momentul emiterii Decretului, era consilier al Președintelui. Potrivit candidatului, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități a menționat că la acel Decret lucrase mai multe persoane. Întrebat în mod specific dacă Eugeniu Rurac fusese implicat în redactarea Decretului, candidatul a explicat că nu este nevoie să concretizeze, deoarece, potrivit informațiilor publice confirmate în cadrul emisiunii TV, la documentul dat lucrase întreaga Direcție juridică. Interviu Olesei Stamate la emisiunea TV8 „Cutia Neagră” a fost difuzat la data de 20 ianuarie 2022.⁶

Răspunzând la întrebările Comisiei cu privire la acuzațiile aduse lui Dorel Musteață, candidatul a afirmat că, probabil, la momentul declarațiilor sale din 19 ianuarie 2022, Dorel Musteață era judecător. Referitor la statutul lui Dorel Musteață de președinte interimar al CSM, candidatul a răspuns că mandatul CSM a expirat deja.

Candidatul a mai comunicat Comisiei că comentariile sale din declarație nu se referă la cauza în care este implicat judecătorul Vladislav Clima și nici nu se referă la persoane care au participat la dosar și că comentariile sale au venit ca răspuns la acuzațiile nefondate de natură penală. . Candidatul a remarcat că: „Dacă nu greșesc acolo era insinuat formarea unui grup criminal, eu nu mai țin minte acea notă sau acea informație lansată, dar acolo era o istorie demnă de filme de acțiune”. Candidatul a spus Comisiei că nu crede că comentariul său, indiferent dacă a avut sau nu un conflict de interese în acea cauză, este un comentariu asupra cauzei, în sensul standardelor etice. Candidatul a menționat că un comentariu pe marginea conflictului de interese nu a echivalat cu un comentariu asupra fondului cauzei. Candidatul a mai susținut că: „Accentuez că, în cererea dată s-a indicat sau în nota dată s-a indicat aspecte care vizau un grup criminal și anume aspectul ce ține de conflictul de interese era cheia motivării respective. Eram obligat să dau acest comentariu. Și el s-a referit strict la acuzațiile de natură penală”. El a adăugat că: „Eu am comentat o acuzație de natură penală, gravă, lansată în spațiul public în mod intenționat. Și în special de

⁶ Întrebată dacă a participat la redactarea decretului semnat de Președintele țării, Olesea Stamate a răspuns că „într-o oarecare măsură, dar ideea a venit în urma unor discuții între colegi”. Potrivit Olesei Stamate, Curtea Supremă de Justiție va stabili în continuare competența Curții de Apel. „A fost o discuție între colegi în care s-a discutat despre modul în care a fost numit, despre conflictele de interese, despre anumite elemente care nu s-au cunoscut și care s-au cunoscut ulterior. Și s-a pus întrebarea, este bine să mergem așa, este corect. ?”.

persoane care aveau un interes direct față de soarta acestui dosar. Și probabil încă și au. Eu nu știu ce se întâmplă acolo.”.

Candidatul a confirmat că declarațiile sale au fost etice, deoarece nu se refereau la activitatea altor judecători. Dimpotrivă, prin intermediul acestora el a apărut „independența autorității judecătorești de presiunile ilegale venite din partea reprezentantului SIS”. Candidatul a mai precizat că judecătorii pot face declarații publice pentru a infirma orice acuzații false care sunt publicate împotriva lor în mass-media. Candidatul a precizat că acțiunile sale au respectat pe deplin Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, în special, prin prisma art. 9 alin. (5).

Candidatul a fost întrebat despre declarația sa, „*Rurac a activat în perioada statului capturat în calitate de procuror și anume dumnealui a prezentat învinuirea în privința unei judecătore care actualmente este judecătore la Curtea Constituțională, anume dumnealui atunci se lauda în perioada statului capturat că deține probe care confirmă vinovăția. Cum s-a terminat acel dosar toată lumea cunoaște.*” și modul în care această declarație era relevantă pentru faptele și fondul sesizării împotriva sa. Candidatul a precizat că audiind informația membrului CSM Dorel Musteață a emis hotărârea 367 din 31 mai prin care a admis sesizarea Procurorului General interimar referitor la eliberarea acordului privind pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a judecătorului Curții de Apel Domnica Manole (actualul Președinte al Curții Constituționale). Această Hotărâre a fost criticată de comunitatea ONG-urilor. După schimbările politice, domnul Rurac a renunțat la învinuirea adusă. Acestea au fost informații publice. Candidatul a mai spus că nu s-a referit la nicio chestiune personală.

Candidatul a subliniat că toate declarațiile și comentariile sale au fost făcute în conformitate cu prevederile Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului. Acesta a făcut referire la declarațiile Asociației Judecătorilor din Republica Moldova și Asociației Magistraților din România care au criticat presupusa implicare a serviciilor de securitate în dosarul judecătorului Vladislav Clima.

Candidatul a fost întrebat și despre cum a fost legată următoarea afirmație de faptele și fondul sesizării împotriva sa: „*Dacă vrea dumnealui să discute la capitolul ce ține de uzurparea puterii ar trebui să verifice cum Dorel Musteață a desemnat președinții Curții de Apel prin Dispoziție și nu prin Hotărârea CSM, dacă acolo nu e abuz de putere, mă scuzați*”. Candidatul a explicat că la adresa sa au fost făcute acuzații de natură penală.. El a mai menționat că, el a fost acuzat de uzurpare a puterii și, în consecință, declarația de mai sus este relevantă pentru faptele și fondul sesizării împotriva sa.

b. Cadrul normativ

Art. 4 alin. (1) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor enumerează ce constituie abatere disciplinară, iar la lit. p) prevede nemijlocit „alte fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora, care, după gravitatea lor, nu pot fi calificate doar ca încălcări ale Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului”.

Art. 9 alin. (4) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului (2015) prevede că „Judecătorul nu va face comentarii publice, inclusiv în mijloacele de informare în masă, pe marginea cauzelor aflate pe rol în instanță până la intrarea în vigoare a hotărârilor adoptate”.

Art. 9 alin. (5) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului (2015) prevede că „Judecătorul își poate exprima opinia prin declarații publice, realizându-și dreptul la replică, pentru a infirma oricare afirmație falsă sau defăimătoare, inclusiv publicată în mijloacele de informare în masă, la adresa sa. În cazul când va face declarații publice, se va conduce de criterii de rezonabilitate și măsură”.

În temeiul art. 8 alin. (2) și (3) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului (2015), judecătorul nu poate denigra în public probitatea profesională și morală a colegilor săi și se va abține de la comentarii publice despre activitatea altor judecători.

Conform standardelor Curții Europene a Drepturilor Omului, funcționarii publici care activează în sistemul judiciar ar trebui să dea dovadă de reținere în exercitarea libertății de exprimare în toate cazurile în care autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar sunt susceptibile de a fi puse în discuție. (Wille împotriva Liechtenstein [GC], nr. 28396/95, § 64, 28 octombrie 1999). Diseminarea informațiilor chiar și veridice trebuie să fie efectuată cu moderație și corectitudine (Kudeshkina împotriva Rusiei, nr. 29492/05, § 93, 26 februarie 2009). Autoritățile judiciare, în exercitarea funcției lor de adjudecare, sunt obligate să exercite o discreție maximă în privința cauzelor pe care le examinează pentru a-și păstra imaginea de judecători imparțiali. Această putere discreționară ar trebui să-i descurajeze să facă uz de presă, chiar și atunci când sunt provocați (Olujić împotriva Croației, nr. 22330/05, § 59, 5 mai 2009), dar și în exprimarea criticilor față de colegii funcționari publici și, în special, față de alți judecători (Di Giovanni împotriva Italiei, nr. 51160/06, 09 iulie 2013).

Potrivit Avizului Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) nr. 25 (2022) din 2 decembrie 2022, §52: „Declarațiile sunt permise dacă nu depășesc simpla critică dintr-o perspectivă strict profesională, dacă fac parte dintr-o dezbatere pe probleme de mare interes public și dacă se bazează pe afirmații fundamentate. Moderația și corectitudinea trebuie să-l ghideze pe judecător chiar și în difuzarea unor informații corecte. Atunci când critică alți actori din sistemul de justiție, un judecător trebuie să arate respect. Critica nu ar trebui să fie motivată de nemulțumire sau ostilitate personală sau de așteptarea unui câștig personal. În general, judecătorii ar trebui să evite să se exprime într-un mod impulsiv, iresponsabil și ofensator”. La §53, Avizul precizează în continuare că “[...] judecătorii ar trebui să se folosească mai întâi de toate măsurile de remediere existente, înainte de a ieși public”.

c. Motivarea

Candidatul a făcut un atac amplu la adresa lui Eugeniu Rurac și pe marginea sesizărilor depuse de el din partea SIS către CNA, PG și CSM privind verificarea acțiunilor candidatului la emiterea hotărârii din 31 decembrie 2021, de a-l repune pe Vladislav Clima în funcția administrativă de președinte al Curții de Apel Chișinău.

Declarația candidatului a fost făcută ca răspuns la un articol de știri care a repetat conținutul sesizării SIS. Candidatul susține că a avut dreptul să răspundă acuzațiilor din sesizare și că a făcut

acest lucru cu respectarea Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului. Candidatul nu s-a adresat CSM pentru a beneficia de remediul legal existent pentru eforturile de intimidare a unui judecător. Totuși, candidatul a înregistrat o plângere împotriva lui Eugeniu Rurac la SIS, dar după ce a făcut publice remarcile sale despre Eugeniu Rurac.

Candidatul contestă faptul că comentariile sale cu privire la existența unui conflict de interese la judecarea cauzei Vladislav Clima au fost comentarii incorecte pentru o cauză aflată pe rol, susținând că nu s-a referit la fondul cauzei, ci mai degrabă la acuzațiile de caracter penal formulate împotriva sa. Deși comentariile sale nu au abordat fondul cauzei, ele au vizat relația sau lipsa de relație a acestuia cu Vladislav Clima, justițiabilul care inițiasse cauza, și dacă a existat un conflict de interese cu privire la candidatul care a judecat cauza. Problema unui potențial conflict de interese și a corectitudinii unui judecător care judecă cauza este un aspect integral al unei proceduri judiciare care poate fi invocat în cadrul procedurii și, dacă este semnalat, necesită o hotărâre judecătorească asupra chestiunii, care ar putea fi fost supusă revizuirii în apel. Comisia nu acceptă că comentariile cu privire la prezența sau absența unui conflict de interese din partea candidatului și, dacă era corect ca acesta să examineze cauza, nu constituie comentarii cu privire la un aspect al cauzei în sensul interzicerii judecătorilor de a face comentarii asupra cauzelor aflate pe rol.

Chiar dacă remarcile candidatului nu ar fi constituit comentarii asupra unei cauze pendente, sfera, tonul și temeiul remarcilor evocate cu privire la persoane individuale au fost problematice din punct de vedere etic. Chiar și atunci când libertatea de exprimare este permisă pentru a răspunde la acuzațiile calomnioase, o astfel de exprimare trebuie să fie pe măsură și rezonabilă, așa cum prevede Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului. Candidatul a citat un interviu cu președintele Comisiei juridice, numiri și imunități ca bază pentru afirmațiile sale că Eugeniu Rurac ar fi fost implicat în elaborarea Decretului care a făcut obiectul cauzei Vladislav Clima. Eugeniu Rurac nu este menționat în comentariile președintelui Comisiei juridice, numiri și imunități și există doar referiri la discuții dintre colegi neidentificați. Mai îngrijorător este că interviul pe care l-a identificat drept bază pentru remarcile sale a fost difuzat la o zi după comentariu public al candidatului. În măsura în care candidatul l-a acuzat pe Eugeniu Rurac de un conflict de interese fără cunoașterea directă a faptelor, ar putea fi considerată o conduită neglijentă din partea sa, neconformă cu cerința de rezonabilitate, cumpătare și respect așteptată de la judecători.

Remarcile candidatului despre cauza aflată în gestiunea lui Eugeniu Rurac, când acesta era procuror, care implica un alt judecător și remarcile sale privind uzurparea puterii de către judecătorul Musteață, de asemenea, nu au fost pe măsură și rezonabile. Candidatul nu a putut explica modul în care respectivele remarci au fost relevante pentru faptele sau temeinicia solicitării de cercetare a acțiunilor acestuia, doar că acuzația privind faptul depășirii atribuțiilor de serviciu împotriva sa l-a justificat să-l acuze pe judecătorul Musteață de uzurpare a puterii. Comisia a avut o opinie diferită. Comentariile au fost nejustificate și denigratoare, cu încălcarea prevederilor Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului. Remarcile sale despre pretinsa gestionare de către judecătorul Musteață a numirilor judecătorești la CSM au fost, de asemenea, în conflict cu prevederile etice care interzic judecătorilor să comenteze activitatea altor judecători și să denigreze integritatea profesională și morală a colegilor. Deși acțiunea candidatului de contestare a Hotărârii prin care i s-a aplicat sancțiunea disciplinară sub formă de

„avertisment” pentru această conduită este încă nesoluționată, constatările făcute de Colegiul disciplinar fortifică dubiile serioase ale Comisiei cu privire la această problemă.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică în temeiul art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, în legătură cu declarația sa publică din 19 ianuarie 2022, care nu au fost înlăturate de candidat.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. b), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate, deoarece au fost constatate dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în cazul dat este Consiliul Superior al Magistraturii. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată de majoritatea celor cinci membri participanți ai Comisiei.

Opinia separată a lui Vitalie MIRON este anexată la această decizie.

Decizia fost întocmită în limba engleza și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL
Președintele Comisiei